

**Korttelikaverit asunnottomuuden
ehkäisijöinä
– etsivän asumissosiaalityön malli**

LOPPURAPORTTI

Suoja-Pirtti ry

TYÖNTEKIJÄT

1 hankekoordinaattori (100 %)

2 hanketyöntekijää (50 %)

1 Paikka auki- hanketyöntekijä (50 %)

Lisätiedot

Emmi Vuorela on toiminut koko rahoituskauden 2018–2020 Korttelikaverit-hankkeen hankekoordinaattorina 100 % työajalla. 2018 hanketyöntekijöinä aloittivat Jermu Lakka ja Mio Nykänen. Jermu Lakka on toiminut koko rahoituskauden hanketyöntekijänä 50 % työajalla. Mio Nykäsellä oli työhön linkitetty oppisopimuskoulutus, joten työaika oli noin 65 %, johon saatiin palkkatukea kattamaan budjetin ylimenevät kulut.

2020 keväällä Mio Nykäsen oppisopimus päättyi ja hän siirtyi muihin työtehtäviin. Tilalle palkattiin Ville Lampi, joka aloitti myös oppisopimuskoulutuksen ja toimi 65 % työajalla, saaden palkkatukea yli budjetin meneviin kuluihin. Lisäksi 2020 saimme Paikka auki-rahoituksen, jolla palkattiin Jiisa Toijonen 50 % työajalla hanketyöntekijäksi. Vuoden 2020 aikana hankkeessa oli myös hetken aikaa työkokeilija, mutta koronan aiheuttamien muutosten vuoksi työkokeilu keskeytettiin yhteispäätöksellä.

TOIMINTA

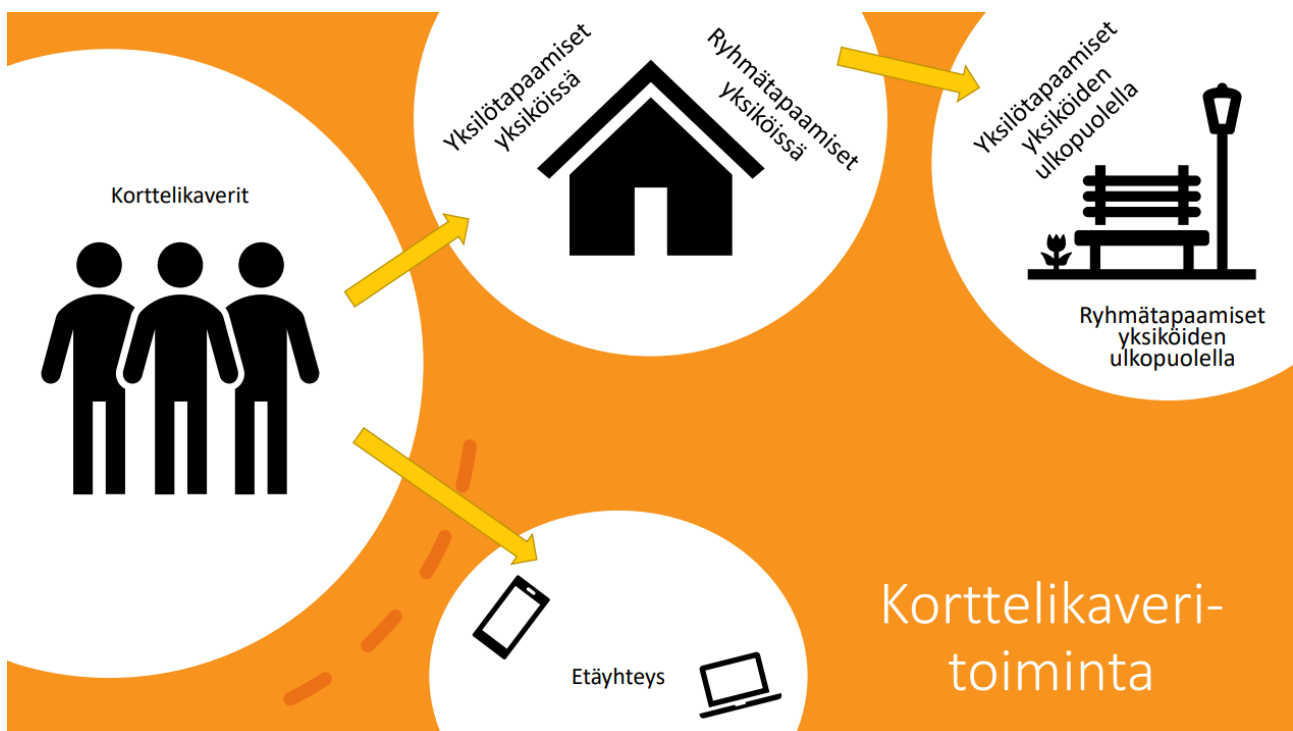
Suoja-Pirtti ry:n korttelikaveri-toiminta on ammattilaisten ja kokemusasiantuntijoiden tiimissä toteutettavaa etsivää asumissosiaalityötä. Toimintaa on toteutettu koko hankkeen aikana neljässä yksikössä, jotka olivat Suoja-Pirtti ry:n Rukkilan asumisyhteisö ja Hoitokoti Sillanpirtti, Helsingin kaupungin Kulosaaren asuinyhteisö ja Sininauha Oy:n Ruusulankadun asumispalveluyksikkö. Hoitokoti Sillanpirtti lopetti toimintansa 2019 kesällä, jonka jälkeen toiminta jatkui kolmessa yksikössä eikä uutta yksikköä otettu tilalle.

Ensimmäisenä toimintavuotena kokeilimme kahta erilaista toimintatapaa. Niiden pohjalta saimme vuonna 2019 koottua loppuhankkeen ajaksi käyttöön jääneen toimintamallin, josta puhumme korttelikaveri-toimintana.

Korttelikaveri-toiminnan perusajatuksena on, että korttelikaveri käy viikoittain sovituissa asumisyksikössä joko yksin tai työparin kanssa. Yksiköissä korttelikaveri järjestää tarpeiden ja toiveiden mukaan erilaisia aktiviteetteja tai vain viettää aikaa ja on läsnä asukkailla. Välillä toiminta suuntautuu yksiköstä ulospäin esimerkiksi harrastetoiminnan, retkien, palveluihin saattamisen tai tutustumiskäyntien muodossa. On tärkeää, että korttelikaveri on yksikössä motivoimassa lähtöön, pyytämässä mukaan, kulkemassa yhtä matkaa sekä tarvittaessa antamassa matkalipun, jotta mahdollisimman moni asukas saadaan lähtemään toimintaan.

Toiminnalla edistetään myös asumisyksiköiden yhteisöllisyyttä. Kasvotusten tapahtuvan työn lisäksi korttelikaveri-toiminnassa on tärkeää, että asukkaisiin pidetään yhteyttä myös tapaamisten välissä, jotta suhde pysyy tiiviinä ja rennolla yhteydenpidolla turha virallisuuden tunne vähenee. Yhteydenpito voi olla soittelu, viestittelyä, kuvien lähettämistä pikaviestisovelluksissa sekä arjen jakamista tai yleiseen keskusteluun osallistumista yksikön yhteisessä Facebook-ryhmässä. Korona pandemian aikana toimintaan tulivat vahvemmin mukaan myös puhelimella ja tietokoneella tapahtuva pelaaminen yhdessä asukkaiden kanssa. Tarkoitus on luoda asukkaisiin mahdollisimman tasa-arvoinen ja kaverillisia elementtejä sisältävä suhde. Korttelikaveri kulki asukkaan rinnalla ja valmisti myönteiseen siirtymään, joka voi olla esimerkiksi sosiaalisen suhteen solmiminen, uuden harrastuksen aloittaminen tai työelämään tutustuminen. Korona-pandemian vuoksi toiminta siirtyi väliaikaisesti etänä toteutettavaksi keväällä 2020, jolloin kehitettiin nopealla aikataululla työtapoja, joilla tavoitetaan asukkaat myös ilman kasvokkain tapahtuvaa kohtaamista. Tällöin toiminnassa korostuivat facebook, whatsapp ja erilaiset puhelin- ja tietokonepelit.

Asukkaan luottohenkilönä tai kaverina ollaan niin pitkään kuin hän haluaa, kuitenkin korkeintaan projektin loppuun vuoteen 2020 saakka. Projektin päättyessä asukkaat valmistetaan suhteen päättymiseen ja heille etsitään yksilöllinen jatko.

Kohtaamiset

Yksilötapaamiset

- Tapaamisia järjestettiin kasvatusten yksilön tarpeiden mukaan ja ne eivät välttämättä olleet säännöllisiä, kuten esimerkiksi joka maanantai klo 10 tapahtuvia. Osan kanssa kontakti kuitenkin vakiintui ja tapaamisia oli viikoittain.
- Kohtaamiset sisälsivät mm. vapaa-ajan toimintaan osallistumista, keskustelua, viestittelyä ja palveluissa asioimista.
- Tunnelmaltaan tapaamiset olivat rentoja ja spontaaneja, mutta usein keskustelut etenevät myös elämän ongelmakohtiin ja ristiriitoihin, joita pohdittiin ja ratkottiin yhdessä.

Ryhmätoiminta

- Ryhmätoimintaa järjestettiin kasvatusten yksiköissä sekä niiden ulkopuolella. Ryhmät sisälsivät rentoa yhdessäoloa, pelaamista, liikuntaa, tutustumiskäyntejä ja retkiä.
- Osa ryhmistä toteutettiin etänä Facebookissa yksikkökohtaisina Messenger-keskusteluina, jotka olivat luonteeltaan hyvin vapaamuotoisia, eivätkä tiettyyn aikaan tai aiheeseen sidottuja.
- Ryhmissä oli tärkeää, että jokainen pystyi osallistumaan niihin omalla tavallaan.

Etäyhteys

- Etäyhteystä pidettiin puhelimilla ja tietokoneen välityksellä.
- Pikaviestisovellukset, pelit, puhelut, discord, some, messenger

KOHDERYHMÄ

Kohderyhmänä ovat olleet 18–35-vuotiaat helsinkiläiset nuoret aikuiset, jotka asuvat asunnottomien- tai päihdehuollon asumisyksiköissä. Kohderyhmällämme on usein kasautuneita ongelmia, kuten riippuvuussairauksia, mielenterveysongelmia, taloudellisia haasteita, haastavia ihmissuhteita, vähäinen koulutus sekä toistuvia epäonnistumisia ja vastoinkäymisiä. He ovat usein syrjäytyneitä tai vaarassa syrjäytyä, jonka seurauksena yksinäisyys ja ulkopuolisuuden kokemus ovat kasvaneet. Osa näistä nuorista aikuisista kokee jopa asunnosta poistumisen ahdistavana ja lisäksi heiltä puuttuu arkea rytmittävät toiminnot, kuten koulu, työ tai muu vapaa-ajan toiminta. Vaikka nämä ihmiset ovat asumispalveluiden piirissä, ammattilaiset eivät ole onnistuneet luomaan heihin avointa ja luottamuksellista suhdetta.

TAVOITTEET

- 1) Etsitään keinoja ja toimintatapoja, joilla heikossa asemassa olevien kokemus omasta hyvinvoinnista kasvaa, toimijuus vahvistuu sekä motivaatio ja itsensä arvostaminen lisääntyy. Näillä vaikutuksilla voidaan ehkäistä asunnottomuutta.
- 2) Kehitetään ja kuvataan asumissosiaalityöhön sopiva korttelikavereiden etsivän vertaistyyön tapa, jossa on myös aineksia yhteistyöstä. Mallia muokataan hankkeen

edetessä tarpeen mukaan, sillä usein vain kokeilemalla löydetään hyviä toimintatapoja sekä huomataan toimimattomat käytännöt.

3) Korttelikavereiden toimintatapa otetaan käyttöön neljässä nuorten aikuisten asumisyhteisössä tai -yksikössä. Näin juurrutetaan korttelikaveri-mallia sekä tehdään vertaistytötä tutummaksi ja osaksi asumissosiaalityötä.

4) Kehitetään korttelikavereiden työtettä erityisesti osana kuntien yhteisö- ja asumissosiaalityötä sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä.

5) THL:n tutkija Anna-Maria Isola tarjoaa vuodelle 2020 työväenopistolle kurssia, joka sisältää myös Korttelikaveri-toimintamallin esittelyä.

1) Etsitään keinoja ja toimintatapoja, joilla heikossa asemassa olevien kokemus omasta hyvinvoinnista kasvaa, toimijuus vahvistuu sekä motivaatio ja itsensä arvostaminen lisääntyä. Näillä vaikutuksilla voidaan ehkäistä asunnottomuutta.

Korttelikaveri-toiminnassa keinoja tavoitteeseen pääsemiseen ovat olleet moninainen työtiimi (ammattilaiset ja kokemusasiantuntijat), rennon tilan ja tekemisen järjestäminen, asuinympäristöön jalkautuva toiminta, tiivis yhteydenpito, mahdollisimman vähäinen valta-asetelma, sekä asiakkaan omien tavoitteiden ja mielenkiinnon mukaan eteneminen. Toiminta on ollut vaihtoehto "viralliselle palvelupolulle", jossa on voinut ilman painostuksen tunnetta pohtia omaa elämäänsä, kokeilla uusia asioita ja opetella toimimaan erilaisissa ihmiskontakteissa sekä mahdollisesti myös siirtyä lopulta tarvittavien palveluiden piiriin.

Asiakkaalle on annettu enemmän tilaa miettiä, miten haluaa omassa elämässään edetä, mutta hänellä on ollut turvallinen korttelikaveri tukena pohtimassa vaihtoehtoja ja miten omat valinnat vaikuttavat elämäntapaan. Myös erilaisten valintojen tekeminen on ollut hyväksyttävää. Yhdessä kokeilemalla ja pohtimalla asioita, voidaan löytää uusia ratkaisuja tilanteisiin. Perinteisten palveluiden, työelämäpolkujen ja ammattiavun lisäksi omaa hyvinvointia edistäviksi tekijöiksi onkin rinnalle nostettu yhtä arvokkaina asioina mielekkään tekemisen löytäminen, ihmissuhteissa olemisen opettelu, vertaistuen merkitys, uskallus laajentaa elinpiiriään ja kokeilla uutta, uskallus puhua avoimemmin asioistaan ja mahdollisuus nähdä itsensä uudessa roolissa. Näillä keinoilla on päästy vahvistamaan uskoa omaan toimijuuteen, näkemään mahdollisuuksia ja lisäämään itsearvostusta, jotka edistävät omaa kuntoutumista myös muilla osa-alueilla, kuten työllistymisessä tai itsenäiseen asumiseen siirtymisessä.

2) Kehitetään ja kuvataan asumissosiaalityöhön sopiva korttelikavereiden etsivän vertaistytön tapa, jossa on myös aineksia yhteisötyöstä. Mallia muokataan hankkeen edetessä tarpeen mukaan, sillä usein vain kokeilemalla löydetään hyviä toimintatapoja sekä huomataan toimimattomat käytännöt.

Korttelikaverien toimintamalli muokkaantui erilaisten kokeilujen kautta. Kahden eri työmallin kokeilun jälkeen päädyttiin työtä toteuttamaan sen nykyisessä muodossa. Mallia muokattiin asukkaiden, sopimussyksiköiden henkilökunnan, hanketyöntekijöiden ja ohjausryhmän keskustelujen ja palautteen perusteella.

Toimintamallin keskeinen ajatus on, että sen avulla voitaisiin tavoittaa myös kaikkein syrjäytyneimpiä asukkaita asumisyksiköissä. Koska asiakaskunta on hyvin moninainen, täytyi toiminnankin muotoutua niin, että sitä pystyttiin soveltamaan hyvin erilaisia tarpeita vastaavaksi, sen vuoksi toiminnan kuvaaminen on ollut ajoittain haastavaa.

Asiakaskunnan tavoittamiseksi ei ole yhtä selkeää putkea, vaan toimintaa on toteutettu hyvin yksilöllisesti.

Korttelikaveri-toiminnan palvelupolku					
Vaiheet	Tiedotus	Asiakkuuden alku	Rinnalla kulkeva työ	Irtautuminen	Asiakkuuden loppu
Korttelikaverit	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Henkilökunnan informointi ➤ Toiminnasta tiedottaminen suoraan asiakkaille ➤ Toiminnan muu mainostaminen 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kahdenkeskisen tapaamisen sopiminen ➤ Ryhmätoiminnan järjestäminen ➤ Yksikön tiloissa läsnäolo ➤ Asiakkaan kotiovelle käyminen 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ryhmätoiminnan toteuttaminen yksikössä tai ulkopuolella ➤ Yksilötapaamisten järjestäminen (keskustelut, toiminnallisuus, palveluohjaus) ➤ Facebook-keskusteluryhmän ylläpito ➤ Etäyhteydenpito 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tukeminen jatkopolkujen löytämiseen ➤ Tapaamisten järjestäminen tarpeen mukaan 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Aktiivinen yhteydenpito päättyy
Asiakas	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Mainosten huomaaminen ➤ Toimintaan kutsutuksi tuleminen ➤ Toiminnasta kuuleminen 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ryhmätoimintaan tuleminen itsenäisesti ➤ Naapurin tai henkilökunnan kanssa toimintaan osallistuminen ➤ Tapaamisen sopiminen ➤ Sattumalta tapaaminen 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ryhmätoimintaan saapuminen ➤ Yksilötapaamisiin osallistuminen ➤ Facebook-keskusteluryhmään osallistuminen ➤ Etäyhteydenpito 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Muiden palvelujen hyödyntäminen ➤ Uusien ihmissuhteiden luominen 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Asiakkaalla mahdollisuus ottaa yhteyttä tarvittaessa

Olemme jakaneet prosessin viiteen vaiheeseen: 1. Ensimmäinen kohtaaminen 2. Kiinnostuksen ja motivaation kasvaminen 3. Luottamus ja toiminnan vakiintuminen 4. Näkökulmien ja omien vahvuuksien löytäminen 5. Itsenäistyminen ja toiminnasta poisjääminen

1. Ensimmäinen kohtaaminen

Asukas kohdattiin yksikön yhteisissä tiloissa sattumalta joko korttelikavereiden hengaillessa ja järjestäessä toimintaa tai toiminnan ulkopuolella esim. käytävällä, tupakkapaikalla, pesutuvassa jne.

Korttelikaveri kävi esittäytymässä asukkaan kotiovella ja pyytämässä mukaan toimintaan tai oli luvan kanssa yhteydessä asukkaaseen puhelimitse, viestitse tai lisäämällä hänet yksikön yhteiseen Facebook-keskusteluun.

Asumisyksikön työntekijä esitteli korttelikaverin asukkaalle tai lähti asukkaan kanssa korttelikaveri-toimintaan.

Asukas oli saanut tiedon toiminnasta esimerkiksi mainoksesta, ilmoitustaululta tai kuukausisuunnitelmasta, ja hän osallistui oma-aloitteisesti toimintaan. Hän saattoi myös ottaa korttelikaveriin yhteyttä puhelimitse, viestitse tai Facebookin kautta.

Asukas osallistui toimintaan toisen asukkaan kanssa.

2. Kiinnostuksen ja motivaation kasvaminen

Yhteyttä pidettiin säännöllisesti. Siihen liittyi esimerkiksi kuulumisten kysyminen, tapaamisiin ja aktiviteetteihin mukaan pyytäminen sekä muuten vaan soittaminen tai viestittely.

Yksiköiden yhteisissä tiloissa järjestettiin rentoa ja epävirallista toimintaa, johon pystyi matalalla kynnyksellä liittymään mukaan tekemiseen tai vaan seuraamaan ja kuuntelemaan. Lisäksi järjestettiin talon ulkopuolelle suuntaavia retkiä, tutustumiskäyntejä tai muuta toimintaa asukkaiden toiveet ja tarpeet huomioiden. Toiminnassa pyrittiin luomaan hyvää ja vetovoimaista fiilistä, joka houkutteli mukaan.

Puskaradio herätti kiinnostusta, eli kun yksiköiden työntekijät ja asukkaat puhuivat korttelikaveri-toiminnasta, tieto levisi, ja kiinnostus toimintaa sekä korttelikavereita kohtaan lisääntyi.

Käytettiin asumisyksiköiden sisäisiä Facebook-keskusteluryhmiä, joihin asukkaita lisättiin heidän luvallaan tai pyynnöstä. Ryhmien kautta pyrittiin välittämään rentoa ja yhteisöllistä tunnelmaa, tiedottamaan toiminnasta sekä mahdollistamaan säännöllinen yhteydenpito.

3. Luottamuksen syveneminen ja jatkuvuus

Yhteydenpito muuttui säännölliseksi ja parhaimmillaan molemminpuoliseksi, eikä rajoittunut vain sovittuihin ryhmätapaamisiin, vaan yhteyttä pidettiin myös niiden välissä.

Asukas osallistui toistuvasti korttelikaveri-toimintaan yksikön yhteisissä tiloissa. Välillä asukas saattoi lähteä mukaan myös talon ulkopuoliseen ryhmätoimintaan. Ajoittain ryhmätoiminnassa oli mukana yksikön ulkopuolisia henkilöitä.

Osan kanssa asukkaista muodostui säännölliset yksilötapaamiset, jotka sisälsivät esimerkiksi kasvokkain tai etänä tapahtuvaa keskustelua, toiminnallisuutta kuten harrastuksia, pelaamista tai kahvittelua sekä palveluihin mukaan lähtemistä tai asioimisessa tukemista.

Keskustelut muuttuivat avoimemmiksi ja rehellisemmiksi. Korttelikaverin kanssa ei pelätty enää sanktioita ja uskallettiin kertoa esimerkiksi omasta päihteiden käytöstä tai peloista. Korttelikaverin kanssa voitiin pohtia mieltä painavia asioita, ja asukkaan luvalla mukaan saatettiin pyytää myös yksikön työntekijä.

4. Uusien näkökulmien ja omien vahvuuksien löytäminen

Asukas uskalsi lähteä mukaan monenlaiseen toimintaan ja alkoi huomata omia vahvuuksiaan sekä erilaisia mahdollisuuksia elämässä. Hänen itseluottamuksensa kasvoi sekä rohkeus lähteä ilman korttelikaveria erilaisiin aktiviteetteihin ja palveluihin lisääntyi.

Korttelikaverin kanssa asukas pohti erilaisia polkuja ja kuuli, millaiset asiat olivat auttaneet muita samankaltaisissa tilanteissa. Keskustelut alkoivat suuntautua enemmän elämän rakentumiseen, omiin unelmiin ja kokonaisuudessaan ratkaisukeskeisempään suuntaan.

Asukas loi myös muita ihmissuhteita ja kontakteja elämäänsä, mutta hyötyi vielä korttelikaverin tuesta.

Asukas oli valmis tarkastelemaan itseään ja käytöstään kehitysmuotoisesti sekä tunnisti kehityskohteita itsessään. Asukas ymmärsi toimintansa vaikutukset omaan elämäänsä, eikä jäänyt ainoastaan sivusta seuraajan rooliin.

5. Itsenäistyminen ja toiminnasta pois jääminen

Asukkaan elämässä tapahtui muutosta jollakin osa-alueella tai alueilla, mikä antoi uutta sisältöä ja tukea elämään.

Asukas ei tarvinnut enää tiivistä kontaktia korttelikaveriin, koska muut kontaktit toivat elämään tarvittavaa tukea ja sisältöä.

Kun asukas muutti muualle asumisyksiköstä, yksikössä tapahtuva ryhmätoiminta jäi usein tätä kautta pois luonnollisesti. Korttelikaveri pystyi tarpeen mukaan jatkamaan rinnalla kulkemista ja yhteydenpitoa siirtymävaiheessa, kunnes uuteen vaiheeseen oli siirrytty turvallisesti.

Huomioita asiakasprosessista

Prosessin eteneminen vaihtelee hyvinkin paljon eri ihmisten välillä. Joidenkin kohdalla voidaan edetä tasaisessa tahdissa, kun taas osan kanssa saatetaan jäädä pidemmäksi aikaa tiettyihin vaiheisiin. Myös prosessin kestossa on paljon eroja ihmisten välillä, joillakin prosessi voi kestää kuukausia, kun taas toisilla siihen saattaa mennä vuosia.

Koko toimintatavan ja asiakasprosessin kannalta on tärkeää, että korttelikaveri sietää keskeneräisyyttä ja vastoinikäymisiä. Tämä tarkoittaa sitä, että joskus asukas saattaa jäädä joihinkin prosessin eri vaiheisiin tai jopa palata taaksepäin prosessin aikana. Toiminta ei muodosta yhtä putkea, jota kaikkien on liikuttava eteenpäin. Kun ei aseteta

asukkaalle liian suuria odotuksia, välttään tarpeettomilta turhautumisilta, jotka laskevat ennestään motivaatiota ja jaksamista omista asioista huolehtimiseen. Toiminnassa ei määritetä asukkaan puolesta tavoitteita, kuten raitistumista tai hoitoon hakeutumista. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, ettei asukkailta vaadittaisi mitään, vaan usein lähtökohtina ovat mm. ihmissuhteissa toimiminen eli esimerkiksi tuetaan vastavuoroiseen yhteydenpitoon tai käydään läpi, miten toimitaan, jos ei päästä paikalle sovittuun tapaamiseen sekä kannustetaan osallistumaan oman mukavuusalueen ulkopuoliseen tekemiseen eli esimerkiksi asumisyksiköstä poistumiseen tai ryhmätoimintaan. Korttelikaveri-toiminnassa on huomattu, että vaatimisen ja eteenpäin työntämisen kanssa täytyy olla varovainen ja havainnoida tarkkaan asukkaan omaa jaksamista, motivaatiota ja elämäntilannetta, jotta löydetään se vaatimisen taso, joka kannustaa ja motivoi. Vähimmillään se voi olla esimerkiksi sitä, että masentunut ja sosiaalisia tilanteita pelkäävä ihminen uskaltaisi ja jaksaisi pitää yhteyttä vastaamalla korttelikaverin viestiin kerran tai pari kuukaudessa. Niiden asukkaiden kohdalla, joilla kuntoutuminen on selkeästi edennyt ja jotka pystyvät kantamaan enemmän vastuuta omasta hyvinvoinnistaan, voidaan odottaa jo uskallusta itsenäisempään ja aktiivisempaan yhteydenottoon sekä tiedusteluihin tulevista aktiviteeteista ja toiminnoista. Kun uskallusta saadaan lisättyä tutun korttelikaverin kanssa, on asukkaan helpompi toimia aktiivisemmin myös muissa yhteyksissä, kuten työllisyyspalveluissa, päivätoimintapaikoissa tai harrastustoiminnassa.

3) Korttelikavereiden toimintatapa otetaan käyttöön neljässä nuorten aikuisten asumisyhteisössä tai -yksikössä. Näin juurrutetaan korttelikaveri-mallia sekä tehdään vertaistyötä tutummaksi ja osaksi asumissosiaalityötä.

Toimintaa on toteutettu kaikissa sopimusyksiköissä ja toiminta oli jalkautunut osaksi yksiköiden arkea. Käyntejä, jolloin järjestimme ryhmätoimintaa yksiköissä, oli vuoden 2020 aikana yhteensä 109 kertaa ja yksikön ulkopuolella 40 kertaa. Viimeisenä toimintavuotena 2020 käytössä oli lisäksi Facebookin yksikkökohtaiset ryhmäkeskustelut, joissa käytiin 78 keskustelua useamman kuin yhden osallistujan kesken. Kahden kesken ihmisiä tavattiin vuonna 2020 yksiköissä 78 kertaa ja yksiköiden ulkopuolella 64 kertaa. Yhteyttä ihmisiin pidettiin myös erilaisin etäyhteydenpitovälinein, kuten puhelujen ja viestien välityksellä. Etäyhteydenottoja tilastoitiin tarkemmin vasta viimeisen toimintavuoden aikana, jolloin yhteydenottoja kertyi 290 kertaa. Luku ei kuitenkaan kerro tarkkaa etäyhteydenottojen määrää, sillä yhteydenotot ja yksittäiset keskustelut ovat välillä hajanaisia ja yhdeltä päivältä on kirjattu vain yksi yhteydenotto, vaikka yhteydenpitoa olisi tapahtunut pitkin päivää. Työn luonteen vuoksi osaa yhteydenotoista ei kirjattu, koska kyseessä esimerkiksi varmistus tapaamisen ajankohdasta. Lisäksi yhteyttä pidettiin etänä puhelin- ja tietokonepelejä pelaten, näitä yhteydenpitoja oli yhteensä 34 vuoden 2020 aikana.

Monet asiakkaista kiinnittyivät toimintaamme hyvin, sillä asiakkaita, jotka osallistuivat toimintaan vähintään kahtena eri vuotena, oli yhteensä 58. Lisäksi heistä 24 osallistuivat toimintaan kaikkina kolmena vuotena. Monet ihmisistä asuvat useita vuosia

asumisyksiköissä, minkä vuoksi uusien asiakkaiden määrä vähentyi vuosi vuodelta. Saimme hyvin pidettyä aiempina vuosina tavoitettuja asukkaita mukana toiminnassa läpi hankkeen ja lisäksi saimme pidettyä yhteyttä myös yksiköistä pois muuttaneiden asukkaiden kanssa. Lisäksi huomasimme, että niiden asukkaiden kanssa, joilla korttelikaveri-kontakti jatkui vielä yksiköstä pois muuttamisesta jälkeen, asiakassuhde oli usein luottamuksellinen ja selkeästi merkityksellinen asiakkaalle. Korttelikaveri oli tuttu ja turvallinen henkilö muutosvaiheessa ja tuki uuden elämänvaiheen onnistunutta aloittamista.

4) Kehitetään korttelikavereiden työtettä erityisesti osana kuntien yhteisö- ja asumissosiaalityötä sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä.

Toimintaa on kehitetty osana asunnottomien asumispalveluiden asumissosiaalityötä. Kehitystyössä mukana on ollut Suoja-Pirtti ry:n Rukkilan asumisyhteisö, Helsingin kaupungin Kulosaaren asuinyhteisö ja Sininauha Oy:n Ruusulankadun asumispalveluyksikkö. Lisäksi korttelikaveri-toimintaa toteutettiin myös Suoja-Pirtti ry:n Hoitokoti Sillanpirtissä yksikön lopettamiseen saakka.

Työtä on kehitetty jatkuvan dialogin avulla sekä keräämällä palautetta kirjallisesti kyselyiden muodossa. Asumisyksiköissä luodun luottamuksen ja yhteistyön avulla korttelikaverit saivat jalansijaa toteuttaa toimintaansa hyvin vapaasti. Hanketyöntekijöiden itsenäisesti järjestämän toiminnan lisäksi asumisyksiköiden henkilökunnan kanssa yhdessä järjestetyt hetket ja retket lujittivat toiminnan paikkaa asumissosiaalityön lisänä. Osassa yksiköitä korttelikavereille järjestettiin omaa säilytystilaa, jotta tarpeelliset materiaalit olivat käytössä aina yksikössä käydessä. Yksi hyvä yhdessä luotu käytäntö oli, että uuden asukkaan muuttaessa yksikköön, yksikön työntekijät pyytävät lupaa siihen, että korttelikaveri saa ottaa yhteyttä asukkaaseen esim. viestillä tai puhelulla, vaihtoehtona on myös tapaamisen sopiminen suoraan. Näin kontakti saadaan syntymään, vaikkei asiakas vielä haluaisi osallistua yhteisissä tiloissa tapahtuvaan tekemiseen. Kaikki sopimusyksiköt olisivat halunneet jatkaa yhteistyötä korttelikavereiden kanssa, jos jatkohanke olisi saanut rahoituksen.

Asiakkaiden paremman tavoittamisen vuoksi keskitimme 2019 keväästä alkaen korttelikaveri-toiminnan käynnit samaan aikaan Kulosaaren asuinyhteisössä kuin siellä käyvä Helsingin kaupungin Asumisen tuen sosiaalityöntekijä. Tätä kautta toiminta tuli tutuksi myös sosiaalityöntekijälle, jolta saimme myönteistä palautetta ja vahvistusta sille, että tarvetta etsivälle asumissosiaalityölle on. Yhteistyö jatkui myös asumisyksikön ulkopuolella, esimerkiksi asunnottomaksi jääneen asiakkaan tilannetta selvittäessä. Korttelikaveri lähti asiakkaan mukaan Asumisen tuen- yksikköön tapaamaan sosiaalityöntekijää, ja kun luottamusta oli luotu kaikkien puolesta jo asumisyksikössä, niin yhteistyön jatkuminen oli helpompaa. Yhdessä tehdyn suunnitelman pohjalta korttelikaveri pystyi tukemaan asunnottomaksi jäänyttä asiakasta arjessa ja samalla saatiin

sosiaalityöntekijän tuki, esim. lupaus kirjoittaa sijoituspäätös, näin voitiin nopeuttaa ja tukea asumisprosessin etenemistä paremmin. Kokemukset yhteistyöstä Asumisen tuen kanssa jäivät vielä vähäisiksi, mutta lyhyenkin yhteistyön perusteella heräsi vahva ajatus siitä, miten hyödyllistä Asumisen tuen ja korttelikaveri-toiminnan yhteistyö voisi olla tiiviin tuen tarpeessa oleville asiakkaille. Yhteistyötä voisi hyödyntää niiden asukkaiden kanssa, jotka odottavat asuntoa tai asumisyksiköistä Asumisen tuen pienasuntoihin siirtyvien kanssa, jotka hyötyvät vielä arjen tuesta, tiivistä kaverillisesta yhteydenpidosta ja tarvitsevat aktiviteetteja elämäänsä.

VVA ry:n Kokema-toiminnan (Kokemusasiantuntijat mentoreina ja kouluttajina) kanssa on tehty yhteistyötä saamalla konsultointiapua vertaistyöstä sekä toteuttamalla yhdessä työparimalliin liittyviä webinaareja aiheesta kiinnostuneille. Työparimalli- koulutuksia ja niiden sisältöjä suunniteltiin yhdessä ja mukana oli myös Y-säätiön NEA-hanke - Nais erityisyys asunnottomuustyössä. Lisäksi VVA:n kautta meillä oli mahdollisuus järjestää mökkiretki korttelikaveri-toiminnassa mukana oleville asiakkaille Vartiosaareen. VVA:n kanssa oli tarkoitus jatkaa yhteistyötä, jos korttelikaverit olisi saanut jatkoa. VVA ry on ollut vuosina 2019-2020 mukana hankkeen ohjausryhmässä.

Asiakastyössä yhteistyötä on tehty HSY:n ja Y-säätiön Kestävän asumisen kummihankkeen kanssa, jossa on osittain samoja elementtejä kuin korttelikaveri-toiminnassa. Kestävän asumisen kummihankkeessa keskiössä oli enemmän kestävä arki ja ympäristötietouden lisääminen, mutta keinot olivat myös toiminnallisia ja yhteiseen tekemiseen painottuvia. Järjestimme yhdessä asiakkaille mm. souturetken sekä Vartiosaaren mökkireissun. Lisäksi osallistuimme toistemme järjestämiin aktiviteetteihin. Yhteistyö tuki asukkaiden aktivoimista mukaan toimintaan molempien hankkeiden kannalta. Myös Kestävän asumisen kummihankkeen kanssa olisi ollut jatkosuunnitelmia, jos molemmat hankkeet olisivat saaneet jatkoa.

Toiminnasta tiedottamista ja alan muutoksia on seurattu aktiivisesti eri verkostoihin osallistumalla (Vety ja Have). Verkostoissa tapasimme erityisesti haittoja vähentävän, etsivän työn ja vertaistyön toimijoita. Verkostot olivat tehokas tapa saada ajankohtaista tietoa muiden toimijoiden havainnoista asunnottomuustyön kentältä. Samalla saimme tietoomme paikkoja ja tahoja, joiden pariin voimme ohjata myös korttelikaveri-toiminnassa tavoitettuja asiakkaita. Vuonna 2019 korttelikaverit osallistuivat Haittoja vähentävän työn koulutuksen suunnitteluun Have-verkoston kanssa. Suunnittelua toteutettiin mm. learnin cafe-tyyppisesti. Ennen koronaa koulutuksia pidettiin oppilaitoksissa eri, niin että toimijoiden koulutusvastuuta vuoroteltiin.

Suoja-Pirtti ry ja sitä kautta myös Korttelikaverit-hanke olivat kaikkina vuosina (2018-2020) mukana Asunnottomien yön suunnittelussa ja itse tapahtumassa. Korttelikaverit tekivät Asunnottomien yön tapahtumaan liittyen paljon yhteistyötä eri yksityisten yrittäjien kanssa ja sai hankittua paljon lahjoituksia tapahtuman kohderyhmälle. Lahjoituksina saatiin ruokaa, vaatteita ja hygieniatuotteita. Viimeisenä vuotena korttelikaverit osallistuivat videosisällön tuottamiseen virtuaalitapahtumaan.

Muita tahoja, joiden kanssa järjestettiin yhteisiä asiakastapaamisia ja aktiviteetteja tai osallistuttiin toisen järjestämään toimintaan, olivat Helsingin A-kilta ja Stop Huumeille ry.

5) THL:n tutkija Anna-Maria Isola tarjoaa vuodelle 2020 työväenopistolle kurssia, joka sisältää myös Korttelikaveri-toimintamallin esittelyä.

Koronapandemian vuoksi työväenopiston kurssia ei järjestetty.

Vuoden 2019 aikana kuitenkin luotiin Have-verkoston kanssa haittoja vähentävän työn koulutuspaketti, jota on eri toimijoiden yhteistyöllä käyty pitämässä oppilaitoksissa. Myös korttelikaverit ovat olleet mukana kouluttamassa, mutta 2020 koronapandemian vuoksi oppilaitosvierailuja ei voitu enää järjestää. Korttelikaveri-toimintaa on kuitenkin oman hankkeen hanketyöntekijöiden voimin esitelty etänä järjestettyinä luentoina Omnian mielenterveys- ja päihdetyön ammattitutkintoa suorittaville opiskelijoille.

Erityisesti hankkeen viimeisenä toimintavuotena kiinnostus toiminnasta alkoi kasvaa, ja useammasta koulusta opiskelijat olivat meihin yhteydessä asunnottomuustyön ja työparimallityöskentelyn tiimoilta. Diak:in sosionomiopiskelijat tekivät opinnäytetyön työparimallityöskentelyyn liittyen, ja haastattelivat korttelikavereita sitä varten. Diak:in opinnäytetyö oli linkitetty myös osaksi järjestettyjä Työparimalli-webinaareja. Ammattikorkeakoulu Laurean sosionomiopiskelijat toteuttivat projektia etsivästä aluetyöstä, ja haastattelivat korttelikavereita tehtävänsä varten. Ammattikorkeakoulu Metropolian elokuva- ja tv-linjan opiskelijat pyysivät korttelikavereita heidän harjoitustehtäväänsä olevaan asiaohjelmaan pitkäaikaisasunnottomuudesta ja koronan vaikutuksista, mutta siihen emme aikataulusyistä valitettavasti päässeet mukaan. Uudenlainen työmalli herätti selkeästi kiinnostusta opiskelijoiden keskuudessa. Opiskelijoiden ja hanketyöntekijöiden keskinäisten keskustelujen jälkeen opiskelijoilta saadun palautteen perusteella voidaan päätellä, että tulevaisuuden sosiaalialan ammattilaiset näkevät arvokkaana turhia valta-asetelmia karsivan lähestymistavan, jossa asiakkaan osallisuus, mielenkiinnon kohteet ja yksilöllisen polun rakentaminen ovat keskiössä. Myös mahdollisuus ammattilaisten ja kokemusasiantuntijoiden yhteistyöstä otettiin hyvin vastaan.

VVA ry:n ja Y-säätiön NEA-hankkeen kanssa suunnittelimme ja järjestimme syksyllä 2020 kaksi webinaaria, joissa esiteltiin työparimalli työskentely. Alun perin tapahtumat piti järjestää kasvokkain workshop-tyyppisesti, mutta koronan vuoksi jouduimme siirtämään tapahtumat etäyhteydellä pidettäväksi. Webinaareihin saivat osallistua kaikki aiheesta kiinnostuneet. Erityisesti toiminnan viimeisenä vuonna 2020 työparimalli (=ammattilaisten ja oman kokemuksen omaavien yhdessä työskentely) alkoi kiinnostaa laajemmin ja siihen liittyviä keskustelu- ja kehittämistilaisuuksia toivottiin. Myös muut toimijat alkoivat järjestää aiheesta seminaareja, mikä kertoo aiheen ajankohtaisuudesta ja kiinnostuksesta. VVA ry on pyytänyt Korttelikaverit-hankkeelta tammikuun 2021 aikana lyhyen artikkelin Asumislehteen julkaistavaksi.

Olisimme päässeet Päihdepäiville 2020 esittelemään toimintaamme osana Huumeet ja yksinäisyys- teemaista seminaaria yhteistyössä Irti Huumeista ry:n ja Sininauhasäätiön Kohtaamis- ja tukipiste Nuolen kanssa. Valitettavasti koronapandemian vuoksi Päihdepäivät siirtyivät järjestettäväksi vuodelle 2021. Aiheenamme olisi ollut: Keinoja yksinäisten nuorten aikuisten tavoittamiseen etsivällä työotteella.

Lisäksi korttelikavereiden työtapa oli esimerkkinä mukana Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen artikkelissa Ammattilaisten osallisuus edistää palvelujen vaikuttavuutta. Artikkelin on saatavissa

<https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/osallisuuden-edistaminen/heikoimmassa-asemassa-olevien-osallisuus/osallisuuden-edistamisen-mallit/osallisuutta-edistava-hallintomalli-tukee-osallisuustyon-johtamista/ammattilaisten-osallisuus-edistaa-palvelujen-vaikuttavuutta>.

Tietoa korttelikaveri-toiminnasta löytyy myös Innokylästä osoitteesta <https://innokyla.fi/fi/toimintamalli/korttelikaverit-asunnottomuuden-ehkaisijoina-etsivan-asumissosiaalityon-malli>.

kertominen lisää ammattilaisten luottamusta ja arvostusta kokemusasiantuntijoihin auttaa etukäteen huomioimaan asioita, jotka voivat aluksi haastaa arjessa ja näkemään miten yhteistyötä voitaisiin toteuttaa levitettiin tietoa vähemmän virallisen sosiaalityön eduista ja toimintatavoista, jotta muut toimijat voivat hyödyntää niitä ja opiskelijat rakentavat osaamistaan erilaisten toimintatapojen pohjalta.

Sivuston www.korttelikaverit.fi kävijätiedot vuodelta 2020:

Vierailuja sivustolla 16 692 ja eri laitteilla vierailijoita 5410.

Koko hankkeen aikana 2018–2020 sivustolla oli vierailuja 37 801 ja eri laitteilla vierailijoita 11 963. Facebookissa korttelikaverien sivulla on 479 seuraajaa.

KORONA

Koronan vuoksi toiminta muuttui väliaikaisesti vuonna 2020 keväällä etäyhteyksillä pidettäväksi. Pyrimme siirtämään toimintojamme erilaisiin kanaviin, kuten Whatsappiin, Facebookiin, Discordiin sekä erilaisiin puhelin- ja tietokonepeleihin. Lisäksi pidimme pienellä porukalla kävelyjä asumisyksikön lähialueella turvavälit huomioiden. Yritimme järjestää asukkaille myös kotona tehtävää ajanvietettä esimerkiksi lähettämällä yksikköön kotiviljelyyn tarvittavat välineet, joilla asukkaat voivat alkaa kasvattamaan chiliä, basilikaa, tomaattia ja ruohosipulia. Ajatuksenamme oli, että voisimme etäyhteyksillä seurata yhdessä kasvatusprosessia, mutta emme saaneet etänä kovinkaan monia asukkaista motivoitumaan kotiviljelmien aloittamiseen.

Pääsääntöisesti asukkaat olivat koronatilanteesta turhautuneita ja kokivat, ettei etäyhteys korvaa kasvokkain tapahtuvia tapaamisia tai yhdessä tekemistä. Asumisyksiköiden vierailukieltojen ajalta jäi kuitenkin elämään Facebook-keskusteluryhmät Rukkilan asumisyhteisöön ja Kulosaaren asuinyhteisöön. Ryhmät toimivat korttelikaverien tiedotuskanavana, mutta myös asukkaiden keskinäisenä keskustelualustana. Erityisesti Rukkilan asumisyhteisön Facebook-ryhmä on ollut lähes päivittäisessä käytössä, asukkaat esimerkiksi linkittävät sinne kuuntelemiaan kappaleita tai kertovat päivän fiiliksiä. Asukkaat ovat toivoneet, että Facebook-keskusteluryhmä jätetään heille käyttöön, vaikka hanke ei saanut jatkoa. Osalle ryhmän jäsenistä onkin annettua ylläpitäjän oikeudet, jotta he voivat jatkossakin pitää yhteistä keskustelualustaa yllä ja tarvittaessa lisätä tai poistaa henkilöitä. Vuoden 2020 aikana tavoitimme etäyhteyksillä 29 asukasta ja kohtaamisia etänä tapahtui 402 kertaa.

HANKETYÖRYHMÄN KOKEMUKSIA JA HAVAINTOJA

Hanketyöryhmältä on kerätty tietoa toiminnasta viikkokokouksissa, kehittämispäivissä, kyselyllä, työnohjauksessa ja jatkuvasti työn ohessa käydyissä keskusteluissa.

Kaikki hanketyöntekijät ovat kokeneet työparimallilla toteutettavan etsivän asumissosiaalityön tarpeellisenä. Asiakkaiden tarve korttelikaveri-toiminnalle on noussut esille erityisesti silloin, kun heitä on kohdattu arjen erilaisissa tilanteissa. Monilla toiminnassa mukana olo liittyy sosiaalisten taitojen opetteluun. Asiakaskunnan on välillä vaikea ylläpitää kaverisuhteita, sillä oman tilanteen tai pahan olon vuoksi heillä on vaikeuksia nähdä asioita laajemmin tai toisen ihmisten näkökulmasta. Korttelikaveri-toimintaa voisi kuvailla ammatilliseksi kaveritoiminnaksi, sillä asiakassuhde on perinteiseen ammattityöhön verrattuna rennompempi, toiminnallisempi ja vastavuoroisempi. Yhteyttä pidetään myös sovittujen tapaamisten välissä. Kaikki yhteydenpito on kuitenkin aina työaika, vaikka asiakkaiden kanssa vietetty aika sisältää paljon vapaa-ajan elementtejä. Näistä asioista on myös hyvä puhua asiakkaiden kanssa, sillä erityisesti heidän voi olla aluksi vaikeampi hahmottaa suhteen laatua, ellei sitä käydä läpi. Kun roolit ovat selkeät, mahdollistaa toiminta asiakkaalle tilan harjoitella turvallisesti ihmissuhteessa olemista ja saada samalla tukea oman elämän hallintaan ja rakentamiseen. Olkoon asiakas mistä tahansa syystä ajautunut asunnottomien tai päihdehuollon asumispalveluihin, hanketyöntekijät huomasivat, että lähes kaikkia yhdistävä tekijä on yksinäisyys.

Vasta Paikka auki-rahoituksen saatua alkoi tuntua, että työtiimissä oli riittävästi ihmisiä työn määrään nähden. Kolmen asumisyksikön asukkaiden tiiviiseen yhteydenpitoon sekä uusien asiakkaiden tavoittamiseen niin, että toiminnalla saadaan vaikutuksia aikaan, tarvittiin 4 työntekijää. Hanketyöntekijöistä osa oli 50% työajalla, mikä koettiin haastavana ajankäytön vuoksi. Kuitenkin myös työntekijämäärä on oleellinen asia, sillä yksi työntekijä ei voi olla samaan aikaan useassa yksikössä ja toiminnan jatkuvuuden kannalta on tärkeää, että

kaikissa yksiköissä pystytään käymään säännöllisesti niihin aikoihin, jolloin asiakkaat ovat hereillä ja paikalla.

Opittua ja koettua

Oman persoonan käyttö työvälteenä: uskaltaa kertoa itsestään enemmän, minkä seurauksena saa myös enemmän takaisin kun asiakkaat avoimempia, voi ilmaista erilaisia tunnetiloja aiempaa avoimemmin (asiallisesti kuitenkin), hyödyntää omia mielenkiinnon kohteita työssä, erilainen yhteys asiakkaiden kanssa mahdollistaa ihmissuhteessa olemisen opettelun asiakkaalle, hanketyöntekijä tunnistaa ns. "turhan virallisuuden" aiempaa paremmin ja pystyy välttämään turhia valta-asetelman luomisia, oman kokemuksen omaavilla myös sen rajaaminen mitä kertoo ja missä tilanteissa ja erityishuomio omasta jaksamisesta huolehtimiseen

Sietää paremmin keskeneräisyyttä: Kun ei ole oman työpaikan asettamia etenemistavoitteita asiakastyöhön, voidaan aidosti etsiä asiakkaan omia toiveita ja tavoitteita ja kulkea rinnalla. Herkästi sosiaalialan työssä työntekijällä palo auttaa asiakasta eteenpäin, joka voi aiheuttaa myös turhautumista ja muita negatiivisia tunteita. Onkin todella tärkeää tunnistaa omaa toimintaa ohjaavat tekijät, jotta pystyy ymmärtämään omia tuntemuksia. Kun on ns. sujut itsensä ja erilaisten asiakastilanteiden kanssa ja ymmärtää niiden syitä (asiakas ei etene, asiakas ei pidä sovitusta kiinni, toimii itselleen vahingollisesti, häiritsee toimillaan muita jne.), pystytään paremmin käymään asioita läpi ilman negatiivista tunnetaakkaa.

Moninaisessa työtiimissä työskentely: kommunikointi, erilaisen osaamisen arvostaminen, uudenlaiset näkökulmat ja mahdollisuus kehittää omia toimintatapoja ja ajatusmaailmaa, vertaisuuden hyödyt,

Työajan liukuman hyödyntäminen: rennomman tunnelman luominen asiakastyössä virka-ajan ulkopuolella, mahdollistaa myös niiden asiakkaiden tapaamiset joilla vuorokausirytmiksi sekaisin, vaatii kykyä johtaa itseään ja huolehtia työtunneista,

Hanketyö: jatkuva arviointi, mahdollisuus muutosten tekemiseen nopeassa tahdissa, toiminnan jalkauttaminen, vaatii kykyä sietää muutosta ja epävarmuutta

Vahvistaa aiemmin opittuja asioita ja taitoja, kun pääsee hyödyntämään osaamista soveltaen ja uutta kokeillen: erilaisten asiakkaiden kohtaaminen ja asiakastilanteiden ymmärrys, palvelujärjestelmän tuntemus, erilaiset ryhmä- ja aktiviteettimahdollisuudet, yhteistyön merkitys työryhmän sekä eri toimijoiden välillä

Tieto asumispalveluista lisääntynyt: nähty saman kilpailutuksen alla olevia asumisyksiköitä, jotka kaikki todella erilaisia keskenään. Samaa palvelua voidaan tuottaa monella tapaa. Asumisyksiköissä erilaisia käytäntöjä ja tapoja kohdata asiakas.

Työryhmän havainnot vaikutuksista

Asiakkaat ovat saaneet lisää toimintaa päiviinsä sekä päässeet osallistumaan erilaisiin aktiviteetteihin niin korttelikaverien omassa toiminnassa kuin korttelikaverien mukana muiden toimijoiden järjestämässä toiminnassa. Toiminnallisuuden on havaittu olevan monelle helpompi tapa kohdata kuin pelkkä keskustelu ja toisaalta toiminnallisen tekemisen ohella syntyy usein myös keskustelua. Korttelikaveri-toiminnan on huomattu lisäksi helpottavan hetkellisesti yksinäisyyden tunnetta.

Asiakas on pystynyt näkemään korttelikaveri-toiminnan seurauksena itsensä erilaisissa rooleissa ja olemaan oma itsensä. Hän on pystynyt näkemään itsensä esimerkiksi ryhmän jäsenenä, vertaistukena, pelikaverina jne.

Asiakkaat ovat ajan myötä oppineet luottamaan enemmän. Heidän rehellisyytensä on lisääntynyt, kun taas häpeä vähentynyt, minkä seurauksena uskalletaan puhua avoimemmin ilman pelkoa sanktiosta. Tämä on syventänyt korttelikaverin ja asiakkaan suhdetta entisestään.

Asiakkaat ovat oppineet korttelikaveri-toimintaan osallistuessaan erilaisia ihmissuhdetaitoja, kuten esimerkiksi toisten huomioimista, ryhmässä toimimista sekä vastavuoroisuutta. Lisäksi korttelikaveri-toiminnan kautta koetut positiiviset kokemukset ovat antaneet asiakkaille toivoa heidän omia henkilökohtaisia ihmissuhteitaan ajatellen.

Osa asiakkaista on korttelikaveri-toiminnan seurauksena saanut uskallusta ja itsevarmuutta ottaakseen itse yhteyttä, sekä siirtynyt ulkopuolelta seuraajasta aktiivisemmaksi osallistujaksi.

Korttelikaveri-hankkeessa on havaittu suuri merkitys sillä, että on olemassa palvelu, jossa pidetään tiivis yhteys asiakkaaseen, vaikka hän ei pystyisi tulemaan paikan päälle tai tapaamiset eivät aina toteutuisi. Kohtaamillamme ihmisille on ollut todella merkityksellistä, että joku pitää yhteyttä säännöllisesti ja pyytää mukaan yhteiseen tekemiseen. Asiakkaat ovat kokeneet, että on joku joka välittää ja on kiinnostunut heidän asioistaan.

Korttelikaveri-toiminnan tarve työryhmän näkökulmasta

Korttelikaveri-toiminnan kautta ihminen voi kokea merkityksellisyyden tunnetta, joka on virallisessa palvelujärjestelmässä jäänyt uupumaan. Siinä jokainen voi saada kokemuksen

omana itsenään hyväksytyksi tulemisesta. Tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että korttelikaveri-toiminnassa kaikki kuntoutumisen eri vaiheet on sallittuja ja erilaisuus hyväksyttävää.

Korttelikaveri-toiminnassa voidaan lähteä aidosti liikkeelle asiakkaan omista tarpeista ja tavoitteista. Sitä on mahdollisuus toteuttaa ns. harmailla alueilla eli ei keskitytä ainoastaan päihde- tai mielenterveysongelmaan vaan suunnataan toiminta ja keskustelut myös muille osa-alueille. Tämä antaa joustoa ja sitä kautta mahdollistaa hyvinkin yksilöllisesti räätälöidyn toiminnan.

Korttelikaverit toimivat luottamuksen herättäjinä ja kun luottamus on herätetty, pystytään toimimaan linkkinä muuhun palvelujärjestelmään. Tämän lisäksi korttelikaveri-toiminta tukee asumispalveluissa tehtävää työtä. Korttelikaverit pystyvät luomaan asukkaisiin kontaktin, jota voidaan hyödyntää myös asumispalvelun sisällä järjestettävissä toiminnoissa, hoidettavissa asioissa sekä työntekijän ja asukkaan välisen suhteen luomisessa. Lisäksi korttelikaverit voivat järjestää asumispalveluiden työntekijöiden kanssa yhteistä toimintaa.

Korttelikaveri-toiminnan kautta on mahdollisuus saada omaan elämään sosiaalinen kontakti tai halutessaan useita sellaisia. Sitä kautta pääsee myös opettelemaan erilaisia ihmissuhdetaitoja, jotka ovat tärkeässä roolissa ihmisten arkielämässä, kuten esimerkiksi palveluissa asioidessa, työelämässä, harrastustoiminnassa ja muissa yhteisöissä toimiessa.

Korttelikavereilta on mahdollista saada tukea ja kannustusta kotoa poistumiseen. Korttelikaverit voivat käydä asiakkaan luona kyläilemässä tai hakemassa asiakasta kotoa asti, mikäli hän ei itse uskalla tai jostain syystä pysty muuten lähtemään mukaan toimintaan.

ASIAKKAILTA KERÄTTY SEURANTATIETO

Asukkailta on kerätty seurantatietoa 2019-2020 aikana koordinaattorin haastatteluilla, ulkopuolisen tutkijan ryhmähaastattelulla ja ja Google Formsillä tehdyllä kyselyillä. Lisäksi seurantatieto perustuu paljon myös hanketyöntekijöiden omiin havaintoihin ja keskusteluihin asiakkaiden kanssa.

Google forms

Google Forms kyselyyn vastasi 12 asukasta. Vastaajia oli Rukkilan asumisyhteisöstä 5, Kulosaaren asuinyhteisöstä 2, Ruusulankadun asuinpalveluyksiköstä 1 ja yksiköistä pois muuttaneita 4.

Asukkailta kysyttiin korttelikaveri-toiminnan tärkeimpiä vaikutuksia. Kohdissa oli 15 eri asiaa, joiden merkittävyyttä arvioitiin asteikolla 1–5.

Vastaukset sekä vastausten määrät ja keskiarvot:

Koen kuuluvani porukkaan: Todella paljon (2), paljon (3), jonkin verran (3), hieman (4) ja ei ollenkaan (1) = keskiarvo 3,1

Olen ollut mukana toiminnassa, johon minulle ei muuten olisi varaa osallistua: Todella paljon (2), paljon (4), jonkin verran (3), hieman (2) ja ei ollenkaan (3) = keskiarvo 3,0

Olen voinut jutella asioistani jonkun kanssa: Todella paljon (2), paljon (8), jonkin verran (1), hieman (1) ja ei ollenkaan (1) = keskiarvo 3,69

Uskallan osallistua ryhmätoimintaan aiempaa paremmin: Todella paljon (1), paljon (6), jonkin verran (2), hieman (1) ja ei ollenkaan (2) = keskiarvo 3,25

Minuun on pidetty säännöllisesti yhteyttä, ja se on ollut minulle merkityksellistä: Todella paljon (4), paljon (6), jonkin verran (1), hieman (1) ja ei ollenkaan (1) = keskiarvo 3,85

Olen saanut tukea raittiuteeni: Todella paljon (2), paljon (2), jonkin verran (5), hieman (1) ja ei ollenkaan (2) = keskiarvo 2,9

Yksinäisyyden tunne on vähentynyt: Todella paljon (2), paljon (2), jonkin verran (4), hieman (2) ja ei ollenkaan (2) = keskiarvo 3,0

Olen saanut tukea tarvitsemiä palveluiden löytämiseen ja niihin kiinnittymiseen: Todella paljon (2), paljon (5), jonkin verran (1), hieman (4) ja ei ollenkaan (1) = keskiarvo 3,2

Olen saanut tekemistä päiviini ja se on aktivoinut minua: Todella paljon (1), paljon (7), jonkin verran (3), hieman (2) ja ei ollenkaan (1) = keskiarvo 3,36

Olen saanut uutta näkökulmaa tilanteeseeni: Todella paljon (1), paljon (3), jonkin verran (5), hieman (1) ja ei ollenkaan (2) = 3,0

Olen saanut tukea arjen rakentamiseen: Todella paljon (1), paljon (3), jonkin verran (4), hieman (3) ja ei ollenkaan (1) = keskiarvo 3,0

Asumisyksikössä yhteisöllisyys on lisääntynyt: Todella paljon (1), paljon (2), jonkin verran (2), hieman (3) ja ei ollenkaan (4) = keskiarvo 2,4

Arvostan itseäni enemmän: Todella paljon (2), paljon (1), jonkin verran (5), hieman (2) ja ei ollenkaan (2) = keskiarvo 2,9

Motivaatio itsestäni huolehtimiseen on kasvanut: Todella paljon (4), paljon (2), jonkin verran (3), hieman (3) ja ei ollenkaan (1) = keskiarvo 3,38

Hyvinvointini on lisääntynyt: Todella paljon (2), paljon (5), jonkin verran (2), hieman (2) ja ei ollenkaan (1) = keskiarvo 3,42

Kuten yllä olevista vastauksista voidaan todeta, asiakkaat nimesivät top 5 merkittävimmiksi asioiksi Korttelikaverit-hankkeessa seuraavat asiat:

1. Minuun on pidetty säännöllisesti yhteyttä, ja se on ollut minulle merkityksellistä
2. Olen voinut jutella asioistani jonkun kanssa
3. Hyvinvointini on lisääntynyt
4. Motivaatio itsestäni huolehtimiseen on kasvanut
5. Olen saanut tekemistä päiviini ja se on aktivoinut minua

Jo asiakkaille tehdyn kyselyn tulokset kertovat siitä, että toiminnalla on pystytty vastaamaan sille asetettuihin tavoitteisiin. Vaikka kyselyyn vastanneiden määrä ei ollut suuri, tulokset antavat silti suuntaa minkä tyyppisiä vaikutuksia vastaavalla toiminnalla voitaisiin saada aikaan isommallakin mittakaavalla. Tavoitteissa on mainittu erityisesti motivaation kasvaminen ja kokemus hyvinvoinnin lisääntymisestä, jotka kummatkin ovat top5 kärjessä asiakkaiden palautekyselyissä. Hyvinvointi, motivaatio ja toimijuus ovat käsitteinä hankalia, sillä asiakas voi käsittää ja tarkastella niitä hieman eri tavalla. Jos sanojen merkityksessä on epäselvyyttä, voi olla myös vaikea arvioida omaa edistymistä tai se voi lisätä kokemusta, etteivät kyseiset asiat liity omaan elämään. Koska korttelikaveri-toiminta on myös tyyliltään epävirallista, eikä sisällä esim. kuntoutumissuunnitelman tekemistä, asiakkaan voi olla entistä vaikeampi tehdä omaa arviota tilanteestaan. Korttelikaveri-toiminnassa onkin tärkeää koko asiakassuhteen ajan pitää pinnalla oleellisia teemoja, kuten osallisuutta ja yhteisöllisyyttä, vaikka niistä ei puhuttaisi ammattimaisin termein vaan käytännön tasolla kaverillisesta roolista käsin. Näin näiden asioiden ymmärrys ja merkitys kasvaa myös asiakkaalle.

Google Forms- asukaskyselypohjaan oli luotu myös avoimia kysymyksiä. Kaikki kyselyyn vastanneet eivät täyttäneet avoimia kysymyksiä, joten tähän on koottu kaikki saadut vastaukset.

Kysyttäessä muita korttelikaveri-toiminnan vaikutuksia vastauksissa korostui erityisesti keskustelu ja sen keskittyminen muihin asioihin kuin päihteisiin. Lisäksi seura, joka ei vaadi päihteitä sekä kuuluminen ryhmään, jossa kokee tullessa hyväksytyksi ja välitetyksi mainittiin vastauksissa. Asioita, joita esiintyi aiemmissä kysymyksissä ei myöskään pidetty mahdollisena ilman korttelikavereita.

Lisäksi yksittäisessä kommentissa mainittiin, että omilleen muutto sekä korona ovat hankaloittaneet ja vähentäneet korttelikavereista saatua tukea, kuitenkin netin oli koettu auttaneen asiassa.

Kysyttäessä palautetta ja kehitysehdotuksia vastauksissa nousi esiin erityisesti se, että hankkeelle toivottiin jatkoa ja sitä pidettiin tärkeänä. Lisäksi korttelikaverit nähtiin

luotettavina, mukavina ja itselle hyvinä sekä Korttelikavereista koettiin löytyvän tarvittavat tukihenkilöt.

Yhdessä palautteista korttelikaveri-toiminnasta koettiin olleen henkilökohtaisesti todella paljon hyötyä sekä oman hyvinvoinnin tunnettiin lisääntyneen korttelikaveri-toiminnan ansiosta. Toisen palautteen mukaan taas korttelikavereita odotettiin asumisyksikössä ja erityisesti yhteisissä riennoissa käyminen mainittiin kivana asiana.

Lisäksi yhdessä yksittäisessä palautteessa todettiin, ettei ryhmäapu ole henkilökohtaisesti ollut koskaan hyödyllistä oman luonteen ja luottamuspuolan vuoksi. Tästä huolimatta palautteesta ilmeni, että yhdenkin välittävän ihmisen ajateltiin voivan auttaa yksinäisyyteen ja elämän raskauteen, eikä ilmaisessa syrjimättömässä toiminnassa nähty olevan ainakaan mitään haitallista.

Korttelikaverien koettiin tehneen hyvää työtä ja palautteista löytyi myös henkilökohtainen kiitos yksittäiselle Korttelikaverille.

Kyselyyn vastanneista asukkaista 11/12 olisi toivonut hankkeelle jatkoa.

Asiakashaastattelut

Asiakashaastatteluja alettiin toteuttamaan jo syksyllä 2018.

2018–2019 näkökulmana on ollut asiakkaiden kokemusten ja toiveiden esiin nostaminen. Asiakashaastatteluita tehtiin kahden ensimmäisen toimintavuoden aikana 15 asiakkaalle, joista osan kanssa haastattelu on toteutettu kumpanakin toimintavuotena.

Haastattelussa käytiin läpi missä asiakas asuu, millaisena on kokenut korttelikaveri-toiminnan, millaiseen toimintaan osallistuu mieluiten, millaiseen toimintaan ei mielellään osallistu ja miten toimintaa voisi kehittää. Lisäksi haastattelulomakkeessa oli kaksi kysymystä, johon ympyröitiin sopiva vastausvaihtoehto. Ympyröitävissä kohdissa kysyttiin, kohtaanko korttelikaverin mieluiten 1. kahdestaan 2. porukalla 3. ei väliä ja kohtaanko korttelikaverin mieluiten 1. kotona 2. julkisissa paikoissa 3. ei väliä. Asiakkailla oli mahdollisuus täyttää haastattelulomake itse, mutta kaikki osallistujat halusivat, että haastattelijä kirjaa vastaukset. Asiakashaastatteluisissa kysyimme kohtaavatko asiakkaat Korttelikaverin mieluiten porukalla, kahdestaan, vai eikö sillä ole merkitystä. Yksi vastaajista vastasi kahdestaan, muille tällä ei ollut merkitystä. Tähän kohtaan suuri osa oli kommentoinut erikseen, että parempi, kun voi nähdä sekä kahdestaan että porukalla. Lisäksi kysyimme tapaavatko asukkaat mieluiten Korttelikaveria asumisyksikössä, asumisyksikön ulkopuolella vai eikö sillä ole merkitystä. Tässäkin vastauksessa toistui sama kaava, eli suurelle osalle kohtaamispaikalla ei ollut merkitystä ja toiveena oli, että toimintaa olisi sekä yksikössä että ulkopuolella. Muutamia hajavastauksia löytyi sekä yksikössä tapaamisen puolesta että yksikön ulkopuolisissa paikoissa tapaamisten

puolesta. Tämä asiakashaastattelujen tulos poikkeaa kuitenkin osittain hanketyöntekijöiden kokemuksista, sillä usein yksiköissä tapahtuvaan toimintaan on helpompi saada osallistujia kuin yksikön ulkopuolella oleviin aktiviteetteihin. Tämä voi johtua myös siitä, että palautteen antamiseen saadaan usein helpommin mukaan aktiivisia asukkaita kuin vaikeimmin tavoitettavia ja syrjäänvetäytyviä. Asiakkaiden kehitysehdotuksissa nousi esille lähinnä toive siitä, että Korttelikaveria voisi tavata useammin ja yksiköissä käyntejä voisi olla tiiviimmin.

Asiakashaastattelujen mukaan kaikenlainen yhdessä tekeminen koettiin mielekkääksi, erityisesti ruoanlaittoon ja syömiseen liittyvät aktiviteetit saivat kannatusta. Neljässä haastattelussa asukkaat olivat osanneet kuvata perinteisten ammattilaisten ja korttelikaverien eroa seuraavilla tavoilla: “Työntekijöihin ei luoda samanlaista suhdetta”, “Ammattilaisten kanssa vaan puhutaan, korttelikaverien kanssa myös tekemistä”, “Työntekijät auttaa vaan ongelmissa, korttelikaverit mukana myös muissa jutuissa” ja “korttelikaveriin matalampi kynnyks ottaa yhteyttä, kun voi soitella muuten vaan tai jos kaipaa tekemistä tai seuraa”. Lisäksi haastatteluissa käytiin läpi, millainen merkitys korttelikavereilla on ollut, selkeästi eniten vastauksia tuli liittyen päivien aktivointiin ja yhdessä olemiseen. Yhdessä olemiseen liittyi mm. mukaan pyytäminen, ainakin hetkellisesti yksinäisyyttä helpottava yhdessä tekeminen, erilaiset aktiviteetit ja se ettei tulisi muuten lähdettyä. Vastauksissa tuli esille myös tuen saaminen eri muodoissa, kuten tukihenkilönä, vertaistukena, henkisenä tukena sekä tukena kaikilla elämänalueilla ja päihitteettömyydessä.

Joulukuussa 2020 asukkaita haastateltiin kuusi kysymystä sisältäneen lomakkeen avulla. Haastattelut toteutettiin yksilöhaastatteluina. Joidenkin kanssa kysymykset käytiin läpi suullisesti puhelimitse ja osa vastasi niihin kirjallisesti joko viestitse tai täyttämällä lomakkeen paperilla. Haastatteluihin osallistui yhteensä 10 asiakasta joista 8 oli Rukkilan asukkaita, yksi Kulosaaren asukas ja yks Kulosaaresta pois muuttanut.

Haastatteluilla selvitettiin asiakkaiden mieleen jääneitä ja heidän mielestään tärkeitä asioita korttelikaveri-toiminnassa. Lisäksi selvitettiin, oliko asiakkaiden mielestä toiminnassa jotakin, mitä olisi voitu tehdä paremmin tai kehittää, sekä toivovatko he, että toiminnasta jäisi jotain yksikön arkeen. Haastatteluissa kysyttiin myös ovatko asukkaat korttelikaveri-toiminnan kautta tutustuneet paremmin yksikön muihin asukkaisiin tai saaneet kontaktia muihin palveluihin tai ihmisiin. Lopuksi annettiin mahdollisuus kertoa vapaasti kommentteja loppuraporttia varten.

Kysyttäessä asukailta eniten mieleen jäänyttä asiaa korttelikaveri-toiminnassa, esiin nousi todella selvänä ykköksenä tekeminen ja toiminta. Mainittuna oli yhdessä tekeminen ja tekeminen ylipäätään, mutta myös tiettyjä tekemisiä kuten biljardin, kortin ja pleikkarin peluu, ruoanlaitto hommat ja ruokailut, kävelyt, leffaillat, museokäynnit sekä jousiammunta. Tekemisen ja toiminnan korostumiseen voi olla syynä esimerkiksi se, että niihin liittyvät asiat ovat selkeitä, konkreettisia ja näkyviä, minkä vuoksi ne on helposti sanoitettavissa olevia asioita ja muistuvat usein ensimmäisenä mieleen. Esiin nousi lisäksi

keskustelu, omista ongelmista puhuminen ja läpän heitto, sekä hyvä porukka, ryhmähenki ja yhdessäolo. Myös kohtaaminen omana itsenä mainittiin.

Kun asukailta kysyttiin toiminnassa itselle tärkeintä asiaa, vastauksissa korostui erityisesti yhdessä tekeminen. Myös tekemisen päihteettömyys, erilaiset retket ja se, että tehdään jotakin mitä ei muuten tulisi tehtyä, nousivat esille. Toisaalta vastauksissa arvostettiin sosiaalisuutta, ihmisiä ympärillä, yhteisöllisyyttä, ystävyyttä ja sitä ettei tarvitse olla aina yksin. Lisäksi kohtaan, ymmärtämistä, samanarvoisuutta ja toisten huomioimista pidettiin tärkeinä asioina. Myös keskustelu mieltä painavista asioista mainittiin vastauksissa.

Kysyttäessä asukailta mitä olisi voitu tehdä toisin tai paremmin, suurimmalla osalla ei ollut lainkaan kehitysehdotuksia, mutta pieni osa vastanneista sen sijaan oli niitä laittanut. Kehitysehdotuksiksi mainittiin, että yhteistä aikaa ja yhteydenpitoa olisi voinut enemmän sekä kaivattiin lisää Korttelikavereita. Myös yhteisiä ulkoiluja olisi toivottu useammin. Lisäksi yhdessä kommentissa toivottiin parempaa informaatiota ohjelmista, sekä harmiteltiin ohjelmien menemistä usein päällekkäin omien menojen kanssa.

Kun asukailta kysyttiin haluavatko he, että Korttelikaveri-toiminnasta jää jotakin asumisyksikön arkeen, suurimmassa osassa kommentteista vastaus oli kyllä ja lopuissa ei osattu vastata. Toiveina yksikköön jäävistä asioista oli toiminnan lisääminen, jutut jotka jeesaa mieltä sekä pelit, kuten esimerkiksi kissapelit. Myös hyvä yhteishenki, yhteisön pelaaminen samaan pussiin samoilla säännöillä sekä se, ettei tarvitse olla aina yksin mainittiin vastauksissa. Konkreettisenä asiana toivottiin VR-kypärää Playstation 4:lle. Lisäksi harmiteltiin hankkeen loppumista.

Kysyttäessä asukailta ovatko he tutustuneet Korttelikaveri-toiminnan kautta asumisyksikön muihin asukkaisiin tai saaneet kontaktia muihin palveluihin tai ihmisiin, kaksi vastanneista koki, ettei ole lainkaan ja yksi vastanneista koki, ettei ainakaan muihin asukkaisiin. Loput vastaajat olivat sitä mieltä, että ovat tutustuneet. Vastauksissa tuli esille useampaan kertaan, että on tutustuttu muiden yksiköiden asukkaisiin ja esimerkkinä siitä oli mainittu mökkireissu sekä muut yhteiset tekemiset. Lisäksi vastauksissa mainittiin tutustuminen asumispalvelun ohjaajiin.

Muita asioita, joita asiakkaat halusivat tuoda raportissa esille kiitosten, hyvä jatkon toivottamisen ja hankkeen loppumisen harmittelun lisäksi oli toive siitä, että olisi enemmän vastaavanlaisia porukoita, sekä kokemus mahtavasta porukasta ja siitä, että Korttelikaverit on "vetänyt" yhteisiin tiloihin ihmisiä. Korttelikavereiden kerrottiin muiden palveluiden ohella olleen myös tärkeä osa omaa päihteettömyyttä ja kasvua ihmisenä.

Ryhmähaastattelu

Terveyden ja hyvinvoinnin laitokset tutkimuspäällikkö Anna-Maria Isola kävi 11.08.2020 Rukkilan asumisyhteisön tiloissa tekemässä ryhmähaastattelun asiakkaille. Näkökulmana oli tiedon saaminen asiakkaiden kokemuksista ja korttelikaverit-hankkeen

kehittämistarpeista. Haastatteluun osallistui asukkaita Rukkilan asumisyhteisöstä sekä Kulosaaren asuinyhteisöstä. Osallistujina oli yhteensä 5 asiakasta, 3 Rukkilasta ja 2 Kulosaaresta. Koska ryhmähaastattelua ei toteutettu kuin kerran, ei sitä pystytty vertailemaan vastaavaan. Keino todettiin kuitenkin hyväksi, sillä ulkopuolisen tutkijan kanssa keskusteleminen antoi asiakkaille mahdollisuuden tarkastella ja antaa palautetta toiminnasta suullisesti ilman korttelikavereiden läsnäoloa. Ryhmähaastattelu mahdollistaa myös keskustelun syntymistä ja muiden kokemusten kautta asioiden eri tavalla tarkastelua.

Ryhmähaastattelussa selvisi, että toiminnassa nähtiin hyvänä tiimin koostuminen monenlaisista osaamista ja kokemusta omaavista ihmisistä. Näin asukkailla oli mahdollisuus viettää aikaa korttelikaverin kanssa, jonka kanssa se tuntui luontevimmalta ja vastasi omaa tarvetta. Positiivista palautetta sai muun muassa se, että osalla oli tietoa ja kokemusta päihdeongelmista ja osalla nykypäivän videopelaamisesta. Arvokkaana lisänä olisi nähty korttelikaveri, jolla olisi ollut kokemusta ahdistuksesta ja masennuksesta. Ryhmähaastattelusta saatu palaute tuki vahvasti sitä, että tarvetta on moninaiselle työparimalli työskentelylle.

Ryhmähaastattelussa kävi ilmi, että asukkaat taustaan riippumatta, kokivat jonkin verran erilaisuuden ja yksinäisyyden tunnetta, joita korttelikaveri-toiminnalla oli onnistuttu vähentämään.

SOPIMUSYKSIKÖILTÄ KERÄTTY SEURANTATIETO

Sopimukyksiköiden työntekijöiltä kerättiin seurantatietoa jatkuvalla yhteydenpidolla, keskustelemalla ja sähköposti ja Google Forms kyselyjen avulla.

Google Forms-kyselyyn työntekijöistä 13 vastasi kyselyyn. Rukkilan asumisyhteisö (3), Ruusulankadun asumispalveluyksikkö (6) ja Kulosaaren asuinyhteisö (4).

Kysyimme työntekijöiltä: Miten tärkeä osa korttelikaveri-toiminta on mielestäsi asumissosiaalityössä? Vastausvaihtoehdot olivat 1-5 (1 = ei tärkeää, 5 = erittäin tärkeää). Työntekijöistä 3 koki toiminnan tärkeäksi ja 10 erittäin tärkeäksi.

Työntekijöiltä kysyttiin "Mitkä uskot olevan korttelikaveri toiminnan tärkeimpiä vaikutuksia asiakkaille?" Vastausvaihtoehdot olivat samat kuin asukkaille suunnatussa kyselyssä, jotta vastauksia voitaisiin vertailla keskenään.

Vastaukset sekä vastausten määrät ja keskiarvot:

Tuntee kuuluvansa johonki: Todella paljon (5), paljon (5), jonkin verran (1), hieman (1), ei ollenkaan (1) = keskiarvo 3,92

Pääsee mukaan toimintaan, johon ei olisi muuten varaa osallistua: Todella paljon (7), paljon (4), jonkin verran (2), hieman (0), ei ollenkaan (0) = keskiarvo 4,23

Voi jutella asioista jonkun kanssa: Todella paljon (4), paljon (7), jonkin verran (2), hieman (0), ei ollenkaan (0) = keskiarvo 4,15

Uskaltaa osallistua ryhmätoimintaan aiempaa paremmin: Todella paljon (4), paljon (7), jonkin verran (3), hieman (0), ei ollenkaan (0) = keskiarvo 4,07

Säännöllinen yhteydenpito on asiakkaalle merkityksellistä: Todella paljon (7), paljon (3), jonkin verran (3), hieman (0), ei ollenkaan (0) = keskiarvo 4,31

Saa tukea raittiuteen: Todella paljon (2), paljon (3), jonkin verran (6), hieman (1), ei ollenkaan (1)= keskiarvo 3,31

Yksinäisyyden tunne on vähentynyt: Todella paljon (7), paljon (4) , jonkin verran (2), hieman (0), ei ollenkaan (0) = keskiarvo 4,38

Saanut tukea tarvittavien palveluiden löytämiseen ja niihin kiinnittymiseen: Todella paljon (2), paljon (6), jonkin verran (4), hieman (1), ei ollenkaan (0) = keskiarvo 3,69

Saanut tekemistä päiviin ja se on aktivoinut: Todella paljon (8), paljon (1), jonkin verran (4), hieman (0), ei ollenkaan (0) = keskiarvo 4,31

Saanut uutta näkökulmaa tilanteeseensa: Todella paljon (5), paljon (2), jonkin verran (5), hieman (1), ei ollenkaan (0) = keskiarvo 3,85

Saanut tukea arjen rakentamiseen: Todella paljon (2), paljon (4), jonkin verran (6), hieman (1), ei ollenkaan (0) = keskiarvo 3,54

Asumisyksikön yhteisöllisyys on lisääntynyt: Todella paljon (3), paljon (7), jonkin verran (3), hieman (0), ei ollenkaan (0) = keskiarvo 4,00

Arvostus itsestä on lisääntynyt: Todella paljon (3), paljon (5), jonkin verran (3), hieman (2), ei ollenkaan (0) = keskiarvo 3,69

Motivaatio itsestä huolehtimiseen on lisääntynyt: Todella paljon (2), paljon (4), jonkin verran (5), hieman (2), ei ollenkaan (0) = keskiarvo 3,46

Hyvinvointi on lisääntynyt: Todella paljon (5), paljon (5), jonkin verran (1), hieman (2), ei ollenkaan (0) = keskiarvo 4,00

Kuten edellä näkyvistä vastauksista tulee ilmi, asumispalveluyksiköiden henkilökunnan Google Forms-kyselyn top 5 tärkeimmät vaikutukset olivat seuraavat:

1. Yksinäisyyden tunne on vähentynyt
2. Säännöllinen yhteydenpito on asiakkaalle merkityksellistä
2. Saanut tekemistä päiviin ja se on aktivoinut
3. Pääsee mukaan toimintaan, johon ei olisi muuten varaa osallistua
4. Voi jutella asioista jonkun kanssa
5. Uskaltaa osallistua ryhmätoimintaan aiempaa paremmin

Vertailemalla työntekijöiden ja asukkaiden Google Forms-kyselyn tuloksia, voidaan huomata tiettyjä yhteneväisyyksiä vastauksissa. Kummallakin listalla tulee esille säännöllinen yhteydenpito, voi jutella asioista jonkun kanssa ja tekeminen päivissä on aktivoinut. Nämä ovat varmasti asioita, jotka ovat konkreettisesti näkyneet niin asukkaille kuin työntekijöille. Tämä myös vahvistaa ajatusta siitä, että vähemmän viralliselle

juttelukaverille, joka pysyy mukana, tekee yhdessä asioita sekä pitää yhteyttä, on koettu tarvetta ja se nähdään tärkeänä. Työntekijöiden ja asukkaiden merkityksellisimmiksi kokemissa asioissa oli myös eroja. Työntekijöiden listalta löytyi esimerkiksi toiminta, johon asukkaalla ei muuten olisi varaa, uskaltaa osallistua ryhmätoimintaan aiempaa paremmin ja yksinäisyyden tunne on vähentynyt. Näitä kohtia ei löytynyt asukkaiden top5 listalta.

Tulosten eroihin vaikuttaa mahdollisesti muun muassa se, että työntekijät tarkastelevat vastauksissa kokonaisuutta omien havaintojensa pohjalta, kun taas yksittäinen asiakas peilaa enemmän yksilöllisiä kokemuksiaan. Erityisesti niiden asiakkaiden kohdalla, joihin ei ole tiivistä suhdetta, työntekijöiden voi olla vaikea arvioida motivaation kasvamista tai hyvinvoinnin lisääntymistä, jos asiakas ei niitä itse tuo sanallisesti esille. Etenkään aluksi nämä kokemukset eivät välttämättä näy käytännön tasolla, vaan motivaation ja hyvinvoinnin lisääntyminen voivat vasta pidemmällä aikavälillä tuoda luottamusta ja rohkeutta alkaa toteuttamaan myös käytännön tasolla niitä tavoitteita, jotka aiemmin ovat olleet ainoastaan asiakkaan ajatuksia tai unelmia.

Henkilökunnalta kysyttiin Google forms -lomakkeessa myös avoimilla kysymyksillä tietoa toiminnasta.

Henkilökunnan vastauksissa korttelikaveri-toiminnan tärkeimpänä asiana asukasnäkökulmasta esiin nousi erityisesti tekeminen monessa eri muodossa. Yhdessä tekemistä ja olemista, tekemisen säännöllisyyttä, mielekkyyttä ja järkevyyttä sekä tekemistä niin yksikössä kuin yksikön ulkopuolellakin pidettiin merkittävinä asioina. Lisäksi mahdollisuus osallistua normaalisti korkea kynnyksiseen toimintaan mainittiin tärkeänä seikkana.

Toiseksi eniten vastauksia tuli läsnäoloon liittyen. Arvostava kohtaaminen omana itsenään, tarpeiden yksilöllinen huomioiminen, aito välittäminen ja kiinnostus asukkaan tilanteesta sekä keskustelutuki mainittiin erillisinä kommentteina. Tutuiksi tulleilla kasvoilla sekä sillä, että korttelikaverit eivät ole hoitamassa virallisia asioita vaan ovat vapaasti käytettävissä, koettiin olevan merkitystä toiminnan kannalta.

Näiden lisäksi vastauksissa mainittiin kokemus asukkaiden elämänlaadun huomattavasta parantumisesta korttelikaveri-toiminnan myötä sekä kokemus siitä, että korttelikaverit ovat saaneet hyvän kontaktin moneen asukkaaseen.

Henkilökunnalta kehitysehdotuksia kysyessämme saimme palautteen, jossa koettiin toiminnan kehittyneen pikkuhiljaa projektin aikana sekä toiminnan näyttävän tällä hetkellä vakiintuvan ja hioutuvan tarpeen mukaan. palautteessa ei annettu kehitysehdotuksia, koska toiminta koettiin tällä hetkellä erittäin laadukkaana ja merkityksellisenä. Lisäksi palautteessa mainittiin korttelikaveri-toiminnan olevan hyvä lisä tuetun asumisen palveluun. Tätä perusteltiin sillä, että korttelikaveri-toiminta mahdollistaa sellaisten asukkaiden tavoittamisen, joita asumisohjaajat eivät tavoita.

Muut henkilökunnan kehitysehdotukset liittyivät lähinnä siihen, että korttelikaverit voisivat käydä useammin yksiköissä.

Työntekijöistä 13/13 toivoi korttelikaveri-toiminnan jatkuvan ja kaikki sopimusyksiköt ilmoittivat olevansa kiinnostuneita jatkamaan yhteistyötä ja kirjoittivat aiesopimuksen hankkeen jatkumisen varalle.

TILASTOJA

Yhteensä tapaamiskertoja asukkaiden kanssa 2018–2020

Tapaamiskerrat	Miehet	Naiset	Ei tietoa	Yhteensä
1-10	83	26	-	109
11-20	5	4	-	9
21-30	5	2	-	7
yli 30	18	3	-	21
Tavattu 10 kertaa tai yli	32	9	-	41
Tavattu 15 kertaa tai yli	27	8	-	35
Tapaamisten keskiarvo	n.14,6	16,6	-	n. 15,0
Tavattujen ihmisten määrä	111	35	-	146
Tapaamisia yhteensä	1616 (+10)	581 (+3)	(92)	2197 (2302)

(Suluissa olevat + numerot kertovat kohdatuista henkilöistä, joita ei ole pystytty tarkemmin yksilöimään)

Toimintaan mukaan lähteneet uudet asukkaat vuosittain:

Vuosi	Henkilöä
2018	78
2019	51
2020	17
Yhteensä	146

Toimintaan osallistuneiden määrä vuosittain:

2018	78
2019	91
2020	59

Edetty tavoitteissa:

	Mies	Nainen	Yhteensä
Raittius	13	2	15
Itsenäinen asuminen	13	7	20
Harrastukset / vapaa-aika	3	2	5
Palveluihin kiinnittyminen	10	4	14
Työ / opiskelu	11	3	14
Yhteensä	50	18	68

	Mies	Nainen	Yhteensä
Kuinka moni on edennyt tavoitteissa	24	12	36

Toiminta vuosina 2018–2020

2018-2020 Yhteensä	Ryhmä	Yksilö	Yhteensä
Yksikössä	251	174m + 63n = 237	488
Ulkona yksiköstä	109	185m + 39n = 224	333
Viesti, puhelu jne.	78	276m + 19n = 295	373
Etäpeli	0	3m + 31n = 34	34
Yhteensä	438	638m + 152n = 790	